

PRAWO DO SAMOOBRONY
JAKO PRAWNONATURALNE UZASADNIENIE
PRAWA DO POSIADANIA BRONI PALNEJ.
STUDIUM TWÓRCZOŚCI DAVIDA B. KOPELA

Wstęp

Dnia 25 kwietnia 2017 r. Parlament Europejski uchwalił nowelizację dyrektywy 91/477/EEC¹ dotyczącą kontroli nabywania i posiadania broni palnej na terenie Unii Europejskiej. Przygotowany przez Komisję Europejską projekt nowelizacji został przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu do dalszego procedowania bezpośrednio po zamachach w Paryżu w listopadzie 2015 r. jako próba odpowiedzi na obniżający się poziom bezpieczeństwa obywateli Unii Europejskiej. Nowelizacja zobowiązała Państwa Członkowskie do wdrożenia regulacji zawartych w akcie normatywnym. To wymogło na polskim ustawodawcy aktualizację przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji².

Projekt zakładający zmianę aktu normatywnego nie wywołał w polskim społeczeństwie takich emocji, jak chociażby zmiany ustaw o Krajowej Radzie Sądownictwa, Sądzie Najwyższym czy szeroko dyskutowane zmiany w ustawie o Trybunale Konstytucyjnym. Biorąc pod uwagę nikłe zainteresowanie społeczne tematem dostępu do broni palnej nie może dziwić, iż w polskiej nauce prawa nie podejmuje się dyskusji na tematy związane z dostępem do broni palnej. Nie licząc pojedynczych artykułów brak w naszym piśmiennictwie rozważań osadzonych w kontekście badań nad prawem obywatela do posiadania

¹ Numer procedury 2015/0269(COD).

² *Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji*, Dz. U. 1999 Nr 53, poz. 549, ze zm.

broni palnej. Znikomy dyskurs w nauce przekłada się na jakość rozważań zawartych w orzeczeniach sądów administracyjnych. Sądy skonfrontowane z tezą, iż posiadanie broni palnej jest prawem przynależnym osobie, najczęściej zbywają ową tezę milczeniem, a w najlepszym wypadku ograniczają się do lakonicznego stwierdzenia iż „[p]osiadanie i używanie broni i amunicji stanowi tradycyjnie sferę daleko idącej reglamentacji administracyjnoprawnej”³. Warto nadmienić, iż zamknięcie w ten sposób próby jakiegokolwiek dyskusji na dość istotny dla posiadacza broni palnej temat nie jest przez sądy w dostateczny sposób uzasadniane. Wskazanie przyjętej przez sądy administracyjne tradycji (zaznaczyć należy, że niezbyt chlubnej, rozpoczętej przez zaborców, kontynuowanej przez ustawodawstwo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej⁴) nie może być argumentem skutecznie niweczącym tezę o prawie do posiadania broni palnej.

Nie powinno zatem dziwić, iż ze względu na brak polskich opracowań, poszukuje się danych, argumentacji a także zwykłej inspiracji w nauce zagranicznej. Naturalnym kierunkiem badań wydaje się być doktryna amerykańska. Wieloletnie oraz mocno zakorzenione w kulturze amerykańskiej przeświadczenie o tym, iż prawo do posiadania broni palnej jest prawem obywatela Stanów Zjednoczonych stanowi przyczynę wysokiego poziomu dyskursu w Ameryce. W tym zakresie nauka amerykańska dostarcza badaczowi solidnego punktu wyjścia, umożliwiając zapoznanie się zarówno z opiniami wygłaszanymi przez zwolenników dostępu do broni palnej (tzw. *gun advocates*) jak i przeciwników posiadania broni palnej (tzw. *gun control advocates*).

Dyskusje dotyczące prawa do posiadania broni palnej w USA zdominowane są przez argument, iż II Poprawka do konstytucji USA gwarantuje obywatelom posiadanie broni palnej. Jest to argument odnoszący się do normy wyrażonej w przepisie – ma zatem charakter prawnopozytywny. Niektórzy amerykańscy intelektualiści nie poprzestają na wykładni II Poprawki do konstytucji i źródeł pozytywnego prawa do posiadania broni palnej poszukują w uzasadnieniu wykraczającym poza system prawa amerykańskiego. Wobec braku podobnych rozważań w nauce polskiej, warto zaznajomić się z próbami

³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2017 r., IV SA/Po 694/16, por. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2013 r., P 43/12; Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 września 2016 r., II OSK 3156/14; Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 września 2016 r., II OSK 3052/14.

⁴ J. Kasprzak, *Władza państwowa a posiadanie broni przez obywateli na przestrzeni dziejów*, Studia Prawnoustrojowe 2013, nr 22, s. 207-228.

prawnonaturalnego uzasadnienia na rzecz prawa do posiadania broni palnej czynionymi przez przedstawicieli amerykańskiej nauki. Kompleksowe przedstawienie tych dyskusji znacznie przekroczyłoby ramy artykułu⁵. Ukazanie „przedpozytywnego” kontekstu uzasadniającego pozytywnoprawną ochronę praw człowieka jest niewątpliwie istotne także w prawie europejskim. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej⁶ pośrednio uznaje przyrodzony (naturalny) charakter praw człowieka⁷.

Niniejsze opracowanie zmierza do przedstawienia Davida B. Kopela argumentacji na rzecz prawa do posiadania broni palnej opartej na powiązaniu tego prawa z prawem do samoobrony, które jest jego zdaniem prawem przedpozytywnym, naturalnym⁸.

David B. Kopel - sylwetka

Urodzony w 1960 r. David B. Kopel jest doktorem nauk prawnych (*Juris Doctor*), dyplom uzyskał w Michigan Law School. Obecnie pełni funkcje Dyrektora ds. Badań w Independence Institute, współpracownika ds. Analizy polityki w Cato Institute, adiunkta w Advanced Constitutional Law w Sturm College of Law (związany z Uniwersytetem w Denver). Regularnie publikuje w *Wall Street Journal*, *New York Times*, *Los Angeles Times*⁹. Kopel piastował stanowisko zastępcy prokuratora stanowego stanu Colorado.

⁵ Zob. S. Halbrook, *That every man be armed*; UNM Press 1984; J. L. Malcolm, *To keep and bear arms: the origins of an anglo-american right*, Cambridge 1994; R. E. Barnett, D. B. Kates, *Under Fire: The New Consensus on the Second Amendment*, Emory Law Journal 1996, nr 45(1139); D. B. Kates, Jr., *Handgun Prohibition and the Original Meaning of the Second Amendment*, Michigan Law Review 1983, nr 82(204); N. Lund, *The Second Amendment, Political Liberty, and the Right of Self-Preservation*, Alabama Law Review 1987, nr 39(103), s. 118-121.

⁶ Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 7 grudnia 2000 r. (w wersji dostosowanej do Traktatu z Lizbony), Dz. Urz. UE, C 303, 14.12.2007.

⁷ M. Piechowiak, *Aksjologiczne podstawy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej*, Studia Prawnicze 2003, vol. 1 (155), s. 18-20; por. tenże, *Godność w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej – destrukcja uniwersalnego paradygmatu ujęcia podstaw praw człowieka?*, Themis Polska Nova 2012, vol. 1 (2), s. 126-146.

⁸ Na temat relacji między naturalnymi („przedpozytywnymi”) prawami człowieka a prawem naturalnym, zob. M. Piechowiak, *Prawo naturalne a prawa człowieka*, [w:] *Substancja – Natura – Prawo naturalne*, red. A. Maryniarczyk, K. Stępień, P. Gondek, Lublin 2006, s. 391-408.

⁹ Zob. *Dave Kopel*, [online] https://en.wikipedia.org/wiki/Dave_Kopel [dostęp: 20.01.2018]; wpis poświęcony Kopelowi na stronie Cato Institute, zob. *Dave Kopel*, [online] <https://www.cato.org/people/david-kopel> [dostęp: 20.01.2018]; notka biograficzna na stronie University of Denver Sturm College of Law, zob. *Dave Kopel*, [online] <https://www.law.du.edu/>

Zainteresowania badawcze Kopel'a koncentrują się wokół prawa konstytucyjnego, polityki kryminalnej, praw obywatelskich oraz, przede wszystkim, polityki rządu USA i regulacji prawnych dotyczących broni palnej. Jest autorem 17 książek (11 z nich dotyczy broni palnej), współautorem pierwszego i – jak sam twierdzi – jedynego podręcznika poświęconego wyłącznie II Poprawce do konstytucji USA. Opublikował ponad 100 artykułów w czasopismach naukowych¹⁰. Analizy autorstwa Davida Kopela były cytowane przez sędziów Sądu Najwyższego USA, a badania poświęcone broni palnej cytowano w dziesięciu najwyższych sądach stanowych na terenie USA, dziesięciu federalnych sądach apelacyjnych. Jego książka *The Samurai, The Mountie, and the Cowboy: Should America Adopt the gun Controls of Other Democracies*¹¹? Została wybrana książką roku przez Amerykańskie Stowarzyszenie Kryminologii.

Kopel w 2008 r. wystąpił przed Sądem Najwyższym USA jako członek zespołu przedstawiającego ustną argumentację w sprawie *District Columbia v. Heller*¹². Opinia, której był współautorem została zacytowana we wspomnianym orzeczeniu czterokrotnie. W innym istotnym z punktu widzenia dostępu do broni palnej orzeczeniu Sądu Najwyższego USA *McDonald v. Chicago* (2010) przygotował opinię cytowaną przez skład orzekający. Mając na uwadze zarówno dorobek naukowy a także praktykę argumentacyjną nabytą przez Kopela podczas licznych wystąpień przed sądami USA na rzecz dostępu do broni

faculty-staff/david-kopel [dostęp: 20.01.2018]; notka na stronie Independence Institute, zob. *Dave Kopel*, [online] <https://i2i.org/about/our-people/dave-kopel/> [dostęp: styczeń 2018]; strona domowa Davida B. Kopela, zob. [online] <http://www.davekopel.com/> [dostęp: 20.01.2018].

¹⁰ Publikował w m.in. *Harvard Law Review*, *Yale Law Journal*, *Michigan Law Review*, *University of Pennsylvania Law Review*, *SAIS Review*, and *the Brown Journal on World Affairs*. Spis publikacji jest na bieżąco aktualizowany na stronie domowej autora.

¹¹ D. B. Kopel, *The Samurai, the Mountie, and the Cowboy: Should America Adopt the Gun Controls of Other Democracies?*, Buffalo 1992.

¹² Wyrok Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w sprawie *District of Columbia v. Heller* z dnia 26 czerwca 2008 r., 554 U.S. 570 (2008). W tym orzeczeniu Sąd Najwyższy potwierdził, iż regulacje zawarte w II Poprawce do Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki stanowią gwarancję prawa do posiadania broni palnej. Jest to, obok orzeczenia w sprawie *McDonald v. Chicago* (2010), 561 U.S. 742 (2010) tzw. *landmark case*. Zob. Ł. Bartosik, *Prawo do posiadania broni palnej jako prawo fundamentalne każdego człowieka – systemowe ujęcie II Poprawki do Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki w amerykańskim systemie prawa*, [w:] *Zeszyt Studencki Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM, Numer specjalny - Rola prawa w życiu jednostki w ujęciu nauk społecznych*, Poznań 2017, s. 9-24.

palnej, warto pochylić się nad jego twórczością oraz zapoznać się z jego argumentami za dostępem do broni palnej.

Prawo do samoobrony jako prawo naturalne

Kopel w swojej działalności, jako jawny zwolennik liberalnego podejścia do dostępu do broni palnej porusza szereg argumentów, poczynając od uzasadnienia wychodzącego wprost z amerykańskiego dziedzictwa konstytucjonalizmu¹³, poprzez analizy tzw. *gun policy*, czyli polityki dotyczącej prawa do posiadania broni palnej na świecie oraz jej skuteczności¹⁴, na argumentacji odnoszącej się do natury ludzkiej i prawa do posiadania broni palnej jako prawa naturalnego kończąc¹⁵.

Warto zaznaczyć, iż Kopel sporą część swojej twórczości poświęca tematowi prawa do posiadania broni palnej argumentując, iż wynika ono z naturalnego prawa, jakim jest prawo do samoobrony (*right to self-defence*). Właśnie kwestia prawa do odparcia ataku jako zgodna z ludzką naturą stanowi dla Kopela punkt wyjścia dla prawnonaturalnego charakteru posiadania broni palnej.

¹³ Zob. D.B. Kopel, *Firearms Law and the Second Amendment: Regulation, Rights, and Policy*, Aspen Publishers 2012.; D.B. Kopel, A. Korwin, *The Heller Case: Gun Rights Affirmed!*, Bloomfield Press 2008; S. Halbrook, D.B. Kopel, A. Korwin, *Supreme Court Gun Cases*, Bloomfield Press 2003; B. Denning B., D. Kopel, A. McClurg *Gun Control and Gun Rights: A Reader and Guide*, New York University Press 2002; D.B. Kopel, J. Greenlee, *The Federal Circuits' Second Amendment Doctrines*, St. Louis University Law Journal 2017, nr 61(193); D.B. Kopel, *The History of Firearms Magazines and of Magazine Prohibition*, Albany Law Review 2015, nr 78(849); tenże, *The First Amendment Guide to the Second Amendment*, 81 Tennessee Law Review 2014, nr 81(419); tenże, *Does the Second Amendment Protect Firearms Commerce?*, Harvard Law Review 2014, nr 127(230); tenże, *Knives and the Second Amendment*, University of Michigan Journal of Law Reform 2013, nr 47(175).

¹⁴ Tenże, *The Right to Arms in Nineteenth Century Colorado*, Denver University Law Review 2018, nr 95; tenże, *The Truth About Gun Control*, Encounter Books 2013; tenże, *Guns: Who Should Have Them?*, Buffalo 1995; tenże, *Gun Control in Great Britain: Saving Lives or Constricting Liberty?*, Chicago 1992; tenże, *Mexico's Gun Control Laws: A Model for the United States?*, Texas Review of Law & Politics 2013, nr 18(27); tenże, *Mexico's Federal Law of Firearms and Explosives*, Engage 2012, nr 13(43), Iss. 1; tenże, *Justice for All: A Better Path to Global Firearms Control*, Jindal Global L. Rev. 2010, nr 2(198).

¹⁵ Tenże, *Evolving Christian Attitudes Towards Personal and National Self-defense*, Connecticut Law Review 2013, nr 45(1709); Tenże, *The American Revolution against British Gun Control. Administrative and Regulatory Law News*, American Bar Association 2012, Vol. 37, Nr 4.; tenże, *The natural right of self-defense: Heller's lesson for the world*, Syracuse Law Review 2008, Vol. 59; D.B. Kopel, P. Gallant, J. D. Eisen, *The Human Right of Self-Defense*, BYU Journal Of Public Law 2008, Vol. 22.

Na samym wstępie należy zwrócić uwagę, iż autor omawiając prawo naturalne sięga do zawartej w Dekrecie Gracjana definicji prawa naturalnego, która głosi iż:

Prawo naturalne jest wspólne dla wszystkich narodów, ponieważ istnieje wszędzie dzięki naturalnemu instynktowi, a nie z powodu jakiegokolwiek uchwalenia. Na przykład: związek mężczyzn i kobiet, dziedziczenie i wychowanie dzieci, wspólne posiadanie wszystkich rzeczy, identyczna wolność wszystkich lub zdobywanie rzeczy, które są wzięte z niebios, ziemi lub morza, jak również zwrot zdeponowanej rzeczy lub pieniędzy powierzonej osobie, a także odpychanie przemocy siłą. To i wszystko podobne, nigdy nie jest uważane za niesprawiedliwe, ale uważa się je za naturalne i sprawiedliwe¹⁶.

Kopel sam nie przedstawia, co jego zdaniem jest prawem naturalnym. Posiłkuje się określoną tradycją, rozpoczynając swoje rozważania od wspomianej definicji Gracjana, następnie wskazując na ewolucję dokonaną przez średniowiecznych scholastyków – św. Tomasza z Akwinu, Franciszka de Vittoria, Franciszka Suareza.

Jednym z najbardziej dopracowanych argumentów Kopela uzasadniających istnienie prawa do samoobrony (a to według niego implikuje prawo do posiadania broni palnej) jest odwołanie się do średniowiecznych traktatów stanowiących podstawę prawa międzynarodowego. Autor podnosząc ten argument wskazuje, iż zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. d Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości opinie uczonych prawników stanowią źródło prawa międzynarodowego¹⁷.

¹⁶ Cytat za D.B. Kopel, *The natural Right...*, s.1004-1005; Tłumaczenie własne z języka angielskiego. Wszystkie cytaty – o ile nie wskazano inaczej – tłumaczone z języka angielskiego przez autora.

¹⁷ *Karta Narodów Zjednoczonych, Statut Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości i Porozumienie ustanawiające Komisję Przygotowawczą Narodów Zjednoczonych*, (Dz. U. 1947, Nr 23, poz. 90); „1. Trybunał, którego zadaniem jest orzekać na podstawie prawa międzynarodowego w sporach, które będą mu przekazane, będzie stosował: a) konwencje międzynarodowe, bądź ogólne, bądź specjalne, ustalające reguły, wyraźnie uznane przez państwa spór wiodące; b) zwyczaj międzynarodowy, jako dowód istnienia powszechnej praktyki, przyjętej jako prawo; c) zasady ogólne prawa, uznane przez narody cywilizowane; d) z zastrzeżeniem postanowień art. 59 związane wyrokiem, wyroki sądowe tudzież zdania najznakomitszych znawców prawa publicznego różnych narodów, jako środek pomocniczy do stwierdzania przepisów prawnych”.

Kopel zauważa, iż międzynarodowe konwencje oraz prawo traktatów są stosunkowo młode w porównaniu do kształtujących prawo międzynarodowe opinii uczonych. Wskazuje, iż zanim świat wkroczył w erę konwencji oraz traktatów, wiodącymi źródłami prawa międzynarodowego były rozprawy wybitnych prawników¹⁸. Autor przeprowadza analizę twórczości wybranych myślicieli dotyczącą prawa do samoobrony.

Kopel rozpoczyna swoje opracowanie od przedstawienia twórczości Jana z Legnano (1320-1383), czternastowiecznego jurysty włoskiego określanego mianem „drugiego Arystotelesa”. Średniowieczny myśliciel pozostawił potomnym wiele dzieł, m.in. „De bello” (traktujące o wojnie i pojedynkach, uznawane za jedno z pierwszych źródeł prawa międzynarodowego), „De pace” (traktujące o cnotach), „De pluralitate beneficiorum” czy „Somnium” (komentarz do prawa cywilnego i kanonicznego). W swoim omówieniu Kopel zwraca uwagę, iż Jan z Legnano dokonał podziału wojny na różne kategorie, spośród których wyróżnia: wojnę uniwersalną (naród przeciwko narodowi), akcję odwetową (reakcja państwa na szkodę wyrządzoną obywatelom przez obcokrajowców), a także wojnę prywatną (w samoobronie)¹⁹.

Zdaniem Kopela, Jan z Legnano nie dostrzegał żadnej różnicy między przemocą o charakterze prywatnym, a przemocą dokonywaną przez państwo. Samoobrona w myśli włoskiego jurysty wynika z prawa naturalnego, nie zaś z prawa pozytywnego – świeckiego czy kanonicznego. Chociaż prawo stanowione regulowało kwestię działania w samoobronie, to nie stanowiło aktu kreującego to prawo, albowiem działanie w obronie własnej opiera się na wrodzonym instynkcie²⁰.

Kopel zauważa, iż zdaniem Jana z Legnano samoobrona jest legalna nie tylko w obronie życia, ale także w obronie legalnego posiadania dóbr materialnych – włącznie z możliwością zabicia napastnika, jeżeli będzie to konieczne²¹. Warte jest podkreślenia, że, zdaniem średniowiecznego prawnika, ofiara może stosować poziom obrony przekraczający siłę użytą przez napastnika do zamachu na dobro. Kopel przytacza fragment rozważań, w którym Jan z Legnano rozpatruje sytuację, w której potężnie zbudowany mężczyzna uderza swoją

¹⁸ D. B. Kopel, *The human right...*, s. 58.

¹⁹ Tamże, s. 61.

²⁰ Tamże, s. 60.

²¹ Tamże, s. 61.

ofiara – przeciętnej postury biedaka – pięścią. Włoch twierdzi, iż całkowicie uzasadnione do samoobrony byłoby w tej sytuacji użycie miecza²².

Kolejnym z rozpatrywanych przez Davida Kopel'a myślicieli jest Franciszek de Vitoria (1486-1546), żyjący na przełomie XV/XVI w. dominikanin, prawnik, filozof, profesor teologii na Uniwersytecie w Salamance. Autor m.in. „De potestate civili”, „Del homicidio”, „De potestate ecclesiae”, „De jure belli hispanorum in barbarous” oraz „De indis” najbardziej znany jest jako teoretyk wojny sprawiedliwej, z jednej strony uzasadniający legalność podboju przez Hiszpanów „Nowego Świata”, z drugiej zaś krytykujący z pozycji prawa naturalnego zbrodnie dokonywane przez konkwistadorów na rdzennych mieszkańcach Ameryki.²³ Omówieniu tych koncepcji poświęca część swojej pracy Kopel. Wskazuje, iż hiszpański myśliciel odmawiał zasadności argumentom szerzenia chrześcijaństwa jako uzasadnienia dla zbrodni na Indianach. Jako możliwe racje za podbojem wskazywał wolność żeglugi i handlu, z których wywodził, iż Hiszpanie mieli prawo partycypować w wymianie handlowej z mieszkańcami nowo odkrytych kontynentów, natomiast użycie siły było uzasadnione dopiero w momencie gdyby zostali przez nich zaatakowani. Wtedy to, twierdzi de Vitoria, jest całkowicie legalne odparcie siłą²⁴.

Kopel zauważa, iż scholastyk opowiadał się także za interwencją humanitarną jako racją na rzecz użycia siły względem Indian. Wskazuje, iż zbrodnie dokonywane przez Azteków na innych plemionach zamieszkujących Nowy Świat całkowicie uzasadniały interwencję militarną podjętą dla obrony samych Indian. Co ciekawe, do działań takich uprawnieni byli nie tylko Hiszpanie, ale każdy, ponieważ podstawy dla takiej interwencji humanitarnej mają charakter uniwersalny²⁵.

Krytyka zbrodni dokonywanych przez konkwistadorów doprowadziła de Vitorię do wniosku, iż rdzenna ludność Ameryki miała pełne prawo bronić się przez kradzieżami i mordami dokonywanymi przez Hiszpanów. Ta obserwacja

²² Tamże.

²³ Tamże, s. 65.

²⁴ Tamże, s. 65.

²⁵ Tamże, s. 66.

doprowadziła do napisania przez de Vitorię dzieła „De iure belli”, traktatu uzasadniającego legalność samoobrony – zarówno w przypadku państwa jako podmiotu prawa międzynarodowego, jak i indywidualnego działania osoby²⁶.

Punktem wyjścia de Vittoria uczynił samoobronę jako prawo o charakterze osobistym. Scholastyk twierdził: “Każdy, nawet osoba prywatna, może akceptować i wszczynać wojną obroną. Wynika to z faktu, iż siłę wolno odeprzeć siłą. Zatem każdy może wszczynać tego rodzaju wojnę, bez upoważnienia od kogokolwiek, do obrony nie tylko swojej osoby, ale także własności i dóbr”²⁷. Z tej tezy de Vittoria wywiódł drugą, dotyczącą możliwości samoobrony państwa. Wskazywał, iż prawo do samoobrony państwa jest szersze niż do działania w obronie własnej osoby²⁸. Kopel na marginesie zauważa, iż poglądy Franciszka de Vittori miały wpływ na późniejszą twórczość słynnego Hugo Grocjusza²⁹.

Kontynuując badania nad prawem do samoobrony Kopel sięga po dzieła Franciszka Suareza (1548-1617), jezuitę, filozofa, któremu przypisuje się odnowienie myśli tomistycznej. Jest on jednym z głównych przedstawicieli szkoły w Salamance³⁰.

Zdaniem Kopela Suarez uważał prawo do samoobrony za najważniejsze z praw, ponieważ wywodzi się ono bezpośrednio z prawa naturalnego. Nie może być podważone bądź zabronione przez jakikolwiek rząd³¹. Umieszczenie obrony własnej w centrum wszystkich praw wiąże się z konsekwencjami, także na gruncie wolności osobistych. Przekłada się ono na prawo do oporu względem prawa niesprawiedliwego, przykładowo do oporu wobec *act of attainder*³².

Tak samo, implikacją prawa do samoobrony jest prawo do tyranobójstwa, czyli prawo do obrony siebie, bądź swojego państwa przed okrutnym władcą.

²⁶ Tamże, s. 67.

²⁷ „Any one, even a private person, can accept and wage a defensive war. This is shown by the fact that force may be repelled by force. Hence, any one can make this kind of war, without authority from any one else, for the defense not only of his person, but also of his property and goods.”

²⁸ D. B. Kopel, *The human right ...*, s. 67.

²⁹ Tamże, s. 64.

³⁰ J. Oniszczyk, *Filozofia i teoria prawa*, Warszawa, 2008, s. 191.

³¹ D. B. Kopel, *The human right ...*, s. 71.

³² Tamże.; *Bill of attainder* – akt stanowienia prawa w systemie *common law* polegający na pozbawieniu praw obywatelskich, tytułu szlacheckiego oraz życia bez procesu przed sądem.

Suarez pisze, że prawo to jest dane „przez autorytet Boga, Który udzielił każdemu człowiekowi, poprzez prawo naturalne, prawa do obrony siebie i państwa przed przemocą czynioną przez takiego tyra”³³.

Franciszek Suarez, jako autor zajmujący się prawem międzynarodowym, zwracał uwagę na prawo konfliktów zbrojnych. Wskazywał, iż wojna toczona przez państwo jest pochodną osobistego prawa do samoobrony. Oddzielić jedno od drugiego należy ze względu na swoiste ograniczenia jakie nakłada się na działania zbrojne.³⁴ Działanie w ramach samoobrony nie może być traktowane jako działanie agresywne, lecz jako słuszna obrona swoich praw. Tak samo Suarez traktował możliwość prowadzenia działań wojennych przez państwo³⁵.

Kopel zauważa, iż w porównaniu do poprzedników, Suarez wyprowadził poważniejsze konsekwencje ze swojego wnioskowania dotyczącego działania w samoobronie w celu ochrony swoich praw. W takiej sytuacji, obrona przed napastnikiem jest nie tylko prawem zaatakowanego, jest wręcz jego obowiązkiem³⁶.

Kolejny analizowany przez Kopela autor to Alberico Gentili (1552-1608), włoski jurysta. Określany mianem jednego z ojców założycieli współczesnej nauki prawa międzynarodowego. W XVI w. jako pierwszy nie-angielski uczony sprawował funkcję profesora na uniwersytecie w Oxfordzie. Jego najpopularniejszym dziełem jest „*De jure belli*”³⁷.

Poglądy Gentiliego na kwestię prawa do samoobrony nie odbiegały od poglądów innych, współczesnych mu uczonych. Działanie w samoobronie było jego zdaniem podyktowane przez instynkt wspólny dla wszystkich istot żyjących. Traktował je jako wynikające z natury, a także zgodne z naturą uzasadnienie chwytania za broń. Postrzegane przez Gentiliego jako najbardziej uzasadnione ze wszelkich praw dozwalało ofierze bronić się nawet w sytuacji, gdy zamiast odpierać atak mogła salwować się ucieczką³⁸.

³³ „(...) by the authority of God, Who has granted to every man, through the natural law, the right to defend himself and his state from the violence inflicted by such a tyrant”

³⁴ D. B. Kopel, *The human right ...*, s. 72.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże, s. 73.

³⁸ Tamże.

Alberico Gentili z osobistego prawa do samoobrony wywodził prawo państwa do stosowania przemocy w akcie samoobrony. Włoch tak opisywał swoje stanowisko:

Zabić w samoobronie jest rzeczą sprawiedliwą, nawet w sytuacji, gdy ten kto zabija może bezpiecznie uciec i uratować się. Te poglądy zostały przyznane w sprawach o charakterze prywatnym i uważam je za tym bardziej ważne w odniesieniu do państwa... I jest to prawo konieczne; bo cóż może być uczynione wobec przemocy, powiada Cyceron, bez uciekania się do przemocy? To jest najszerszej akceptowane ze wszelkich praw. Wszystkie prawa i kodeksy pozwalają na odpieranie siły siłą. Istnieje tylko jedna zasada, która trwa wiecznie, zachować bezpieczeństwo przez każdego i wszelkimi dostępnymi środkami³⁹.

Próbując uzasadnić prawo do posiadania broni odwołując się do prawa naturalnego, Kopel nie mógł pominąć w swoich analizach przedstawicieli XVII wiecznej szkoły prawa natury. Za najważniejszego przedstawiciela tej szkoły uznaje się wspomnianego wcześniej niderlandzkiego prawnika i uczonego, Hugo de Groot (1583-1645), zwanego potocznie Grocjuszem.

Urodzony w Delft holenderski uczonego uchodzi za jednego z najpoczytniejszych autorów w historii. W jego myśli widać wyraźnie wpływy filozofii Arystotelesa⁴⁰. Jego najbardziej znane dzieła to traktat „De iure belli ac pacis” (O prawie wojny i pokoju), mający za zdanie ucywilizowanie działań wojennych, a także traktat „De iure praedae”, wraz z „Mare liberum” (O wolności mórz...). Motywem przewodnim traktatu o prawie wojny i pokoju była ochrona nieuczestniczącej w operacjach militarnych ludności cywilnej przed atakami ze strony walczących wojsk. Punktem wyjścia rozważań dla Grocjusza było osobiste prawo do obrony, rozumiane jako naturalne prawo do samoobrony. Stąd w centrum jego poglądów znalazły się dwa pojęcia: samoobrona oraz przetrwanie (self-preservation)⁴¹.

³⁹ „For to kill in self-defence is just, even though the one who kills may flee without danger and to save himself (...) These views have been admitted in the case of private individuals, and I consider them still more valid with regard to states (...) And it is a necessary right; for what can be done against violence, says Cicero, without resort to violence? This is the most generally accepted of all rights. All laws and all codes allow the repelling of force by force. There is one rule which endures forever, to maintain one's safety by any and every means.”

⁴⁰ J. Oniszczyk, *Filozofia ...*, s. 231-233.

⁴¹ D. B. Kopel, *The human right ...*, s. 76.

Grocjusz argumentował w sposób następujący. Samoobrona jest zgodna z ludzką naturą, ponieważ nawet u małych dzieci zaobserwować można instynkt do obrony. Dalej, jest niezbędna dla porządku w społeczeństwie, gdyż bez niej ludzie nie mogliby bronić swojej własności przed zaborem, a to uczyniłoby zarówno istnienie społeczeństwa jak i handlu niemożliwym. Uzupełniając swoje argumenty o analizę prawa rzymskiego oraz Biblii, z których wynikało, iż w określonych przypadkach wojna może być sprawiedliwa i usprawiedliwiona, Grocjusz konstatował, iż prawo do samoobrony musi być prawem natury⁴².

Wzorując się na Janie z Legnano, Hugo Grocjusz podzielił wojny na prywatne, czyli uzasadnione i sprawiedliwe użycie prawa do samoobrony oraz publiczne, czyli uzasadnione działanie państwa w samoobronie o charakterze kolektywnym⁴³. O wojnie prywatnej twierdził:

Dotychczas zaobserwowaliśmy, że jeżeli człowiek został zaatakowany w taki sposób, iż jego życie znajdzie się w nie dającym się uniknąć zagrożeniu, może nie tylko uszcząć wojnę, ale także sprawiedliwie zniszczyć napastnika, a z tego przykładu, na który każdy musi się zgodzić, wynika, iż wojna prywatna może być sprawiedliwa i legalna. Należy zauważyć, iż to prawo do samoobrony wyrasta bezpośrednio i natychmiast z troski o nasze przetrwanie, które natura zaleca każdemu⁴⁴.

Grocjusz, podążając w swoich wywodach za św. Tomaszem z Akwinu tłumaczył, iż podstawą użycia siły w obronie jest intencja przetrwania, nie zaś pozbawienie drugiej osoby życia.⁴⁵ Jednakże nie tylko zachowanie życia stoi za naturalnym prawem do samoobrony. Także chęć zapobieżenia utracie kończyny, udaremnienie gwałtu czy zwykłego rozboju uzasadniają użycie siły w samoobronie. Późniejszy komentator Grocjusza (Jean Barbeyrac) pisał:

⁴² Tamże, s. 77.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ „We have before observed, that if a Man is assaulted in such a Manner, that his Life shall appear in inevitable Danger, he may not only make War upon, but very justly destroy the Aggressor, and from this Instance which every one must allow us, it appears that such a private War may be just and lawful. It is to be observed, that this Right of Self-Defence, arises directly and immediately from the Care of our own Preservation, which Nature recommends to every one”

⁴⁵ D. B. Kopel, *The human right ...*, s. 77.

„W rzeczywistości troska o obronę czyjegoś życia jest sprawą, do której jesteśmy zobowiązani, a nie uprawnieni”⁴⁶.

Kończąc analizę poglądów Grocjusza, Kopel zauważa, iż wyłożone przez Holendra w jego traktatach prawo do samoobrony implikuje prawo do bycia uzbrojonym (*right to arms*). Stwierdza wręcz, iż posiadanie broni jest konieczne, aby prawo do samoobrony było w pełni urzeczywistnione⁴⁷.

Ostatnimi z przytoczonych w niniejszym artykule⁴⁸ są poglądy Samuela von Pufendorfa (1632-1694), niemieckiego teoretyka prawa oraz historyka, profesora Uniwersytetu w Heidelbergu, autora m.in. „De iure naturae et gentium libri octo”, „De rebus a Carolo Gustavo Sueciae rege gestis”⁴⁹.

Pufendorf kontynuował myśl filozoficznoprawną Grocjusza i można zaliczyć go do szkoły filozofów prawa natury. Jego poglądy nie były jednakże tylko i wyłącznie rozwinięciem myśli holenderskiego poprzednika. Pufendorf czynił punktem odniesienia dla swoich poglądów innych myślicieli epoki: Tomasza Hobbesa czy Johna Locke’a⁵⁰.

Założeniem przyświecającym Pufendorfowi nie było – jak u Grocjusza – wyłącznie ucywilizowanie działań zbrojnych. Profesor z Heidelbergu poszukiwał metod na uczynienie współżycia na świecie bardziej pokojowym, również sposobu na szczęśliwy żywot jednostki w społeczeństwie⁵¹.

Według Pufendorfa samoobrona jest kluczowym fundamentem społeczeństwa, bowiem gdyby ludzie się nie bronili, współistnienie w społeczeństwie byłoby niemożliwe. Porzucenie prawa do użycia siły w sytuacji zagrożenia czyniłoby z „uczciwych ludzi (...) gotową ofiarę dla złoczyńców”⁵².

Samuel Pufendorf za sprawiedliwe i słuszne uważał działanie w samoobronie mające na celu uprzedzenie działań napastnika. Całkowicie naturalne dla niego było także wykorzystanie broni palnej w celu odparcia zamachu na swoje życie:

⁴⁶ Tamże, s. 78.

⁴⁷ Tamże, s. 79 i n.

⁴⁸ D. B. Kopel omawia poglądy wielu autorów. Ramy objętościowe artykułu nie pozwalają na przedstawienie wszystkich przykładów prawnonaturalnego charakteru prawa do samoobrony. Wybrano najpopularniejszych autorów.

⁴⁹ J. Oniszczyk, *Filozofia ...*, s. 254.

⁵⁰ D. B. Kopel, *The human right ...*, s. 81.

⁵¹ Tamże.

⁵² Tamże, s. 82.

Na przykład, jeżeli człowiek zbliża się do mnie z obnażonym mieczem w dłoni, w pełni ujawniając swoje zamiary względem mnie, a ja trzymam w ręku broń, będzie sprawiedliwe, jeśli wystrzelę w niego póki trzymam go na dystans⁵³.

Pufendorf bardzo szeroko określa granice działania w samoobronie. Twierdzi, iż pozbawienie życia w obronie własnej znajduje uzasadnienie nawet w sytuacji gdy napastnik spowodowałby rany nieśmiertelne, zamierzał wyłącznie zgwałcić, czy chociażby w celu zapobieżenia rozbojowi⁵⁴. Co ciekawe, odmawiał racji bytu samoobronie w przypadku naruszenia przez napastnika wyłącznie honoru ofiary (zniewaga), twierdząc, iż cywilizowane społeczeństwo spory tego typu winno rozwiązywać przed sądem⁵⁵.

Warto nadmienić, iż Kopel w swoich pracach analizie poddaje także poglądy innych myślicieli. Opracowani zostali tacy autorzy, jak: Honore de Bonet, Christine de Pisan, Pierino Belli, Emmerich de Vattel, Johann Textor, Jean-Jacques Burlamaqui, George Frederick von Martens, George Bowyer, George B. Davis. Jednakże zakres objętościowy niniejszej pracy nie pozwala na przedstawienie całościowe dokonanych przez Davida Kopela badań.

Podsumowanie

David B. Kopel w swoich badaniach przywołuje dzieła wybitnych myślicieli oraz dokonuje analizy ich treści pod kątem wygłaszanych poglądów na kwestię prawa do samoobrony. Uwzględniając przede wszystkim teoretyków prawa międzynarodowego oraz filozofów odwołujących się do koncepcji prawnonaturalnych dowodzi, iż obrona przed napastnikiem wynika wprost z ludzkiej natury. Prawo do działań dążących do zachowania życia (a taki cel przyświeca samoobronie) mieści się w treści prawa natury, gdyż przejawem natury jest skłonność człowieka do ochrony własnego życia i zachowania jego integralności⁵⁶.

⁵³ "For Example, if a Man is making towards me with a naked Sword and with full Signification of his intentions toward me, and I at the same time have a Gun in my Hand, I may fairly discharge it at him whilst he is at a distance".; tamże, s. 83.

⁵⁴ Tamże, s. 84.

⁵⁵ Tamże.

⁵⁶ R. Tokarczyk, *Filozofia prawa*, Warszawa 2009, s. 196.

Amerikanin wskazuje, iż pomimo pojawiających się na przestrzeni wieków rozbieżności pomiędzy zakresem prawa do samoobrony (czy wolno bronić się prewencyjnie, czy wolno zabić, jeśli można uciec) sama idea postrzegana przez myślicieli jako prawa osoby wynikające z prawa naturalnego była niekwestionowana. Wspierając swoją tezę, Kopel dokonał analizy wybranych ustrojów na przestrzeni wieków (prawo ateńskie, rzymskie, islamski, hebrajskie, kanoniczne, hiszpańskie oraz tradycja anglosaska), które sankcjonowały prawo do samoobrony.

W tym miejscu należy podkreślić, iż David B. Kopel uważa, iż prawo do posiadania broni palnej wywodzi się wprost z prawa do samoobrony i udowadnia, iż prawo do samoobrony wynika z natury ludzkiej jest wystarczającym dowodem na uzasadnienie prawa do posiadania broni palnej. Osadzając swoje rozważania w określonej tradycji filozoficznoprawnej (średniowieczne nurty prawnonaturalne, szkoła prawa natury, koncepcje twórców współczesnego prawa humanitarnego) Kopel aprobuje poglądy m.in. Jana z Legnano, Franciszka de Vittori, Alberico Gentilego, Hugona Grocjusza, czy Samuela Pufendorfa, odnosząc się wprost do fragmentów dzieł tych myślicieli, w których dopuszczają możliwość zabicia w samoobronie z wykorzystaniem broni (wpierw białej jak u Jana z Legnano, następnie broni palnej jak u Grocjusza czy Pufendorfa). Choć myśliciele ci proponują nieco inną argumentację, to jednak wszyscy dają wyraz tej samej intuicji, zgodnie z którą prawo do samoobrony jest prawem przedpozytywnym – prawo pozytywne powinno je uznać i chronić. Intuicja podzielana na przestrzeni dziejów przez wybitnych prawników, którzy położyli podwaliny pod współczesne prawo międzynarodowe, stanowi dla Davida Kopela zasadniczy argument za prawnonaturalnym charakterem samoobrony. Uznając za Statutem MTS, iż opinie wybitnych jurystów są źródłem prawa międzynarodowego, Kopel udowadnia przyrodzonosć prawa do samoobrony.

David B. Kopel nie rozważa zasadności ograniczania prawa do samoobrony. Katalog chronionych „wojnę obronną” dóbr przyjmuje jak najszerszy, uwzględniając wszystkie postulaty analizowanych przez siebie myślicieli (życie, integralność cielesna, wolność seksualna, wolność osobista, własność prywatna). Jest to dla niego wręcz oczywiste, iż najlepszym narzędziem do skutecznej samoobrony w dzisiejszych czasach jest broń palna.

BIBLIOGRAFIA

Akty prawne

Karta Narodów Zjednoczonych, Statut Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości i Porozumienie ustanawiające Komisję Przygotowawczą Narodów Zjednoczonych, Dz. U. 1947, Nr 23, poz. 90.

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 7 grudnia 2000 r. (w wersji dostosowanej do Traktatu z Lizbony), Dz. Urz. UE, C 303, 14.12.2007.

Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, Dz. U. 1999 Nr 53, poz. 549, ze zm.

Dyrektywa Rady z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni, Dziennik Urzędowy L 256, 13/09/1991 P. 0051 – 0058, ze zm.

Orzeczenia

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2017 r., IV SA/Po 694/16.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2013 r., P 43/12.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 września 2016 r., II OSK 3156/14.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 września 2016 r., II OSK 3052/14.

Wyrok Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w sprawie District of Columbia v. Heller z dnia 26 czerwca 2008 r., 554 U.S. 570 (2008).

Wyrok Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w sprawie McDonald v. Chicago (2010) z dnia 28 czerwca 2010 r., 561 U.S. 742 (2010).

Literatura

Bartosik Łukasz, *Prawo do posiadania broni palnej jako prawo fundamentalne każdego człowieka – systemowe ujęcie II Poprawki do Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki w amerykańskim systemie prawa*, [w:] *Zeszyt Studenckich Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM, Numer specjalny - Rola prawa w życiu jednostki w ujęciu nauk społecznych*, Poznań 2017.

Kasprzak Jerzy, *Władza państwowa a posiadania broni przez obywateli na przestrzeni dziejów*, *Studia Prawnoustrojowe* 2013, nr 22.

Kopel David B., *Firearms Law and the Second Amendment: Regulation, Rights, and Policy*, Aspen Publishers 2012.

Kopel David B., Alan Korwin, *The Heller Case: Gun Rights Affirmed!*, Bloomfield Press 2008.

Halbrook Stephen, David B. Kopel, Alan Korwin, *Supreme Court Gun Cases*, Bloomfield Press, 2003.

Denning B., David B. Kopel, A. McClurg, *Gun Control and Gun Rights: A Reader and Guide*, New York 2002.

Kopel David B., Joseph Greenlee, *The Federal Circuits' Second Amendment Doctrines*, *St. Louis University Law Journal* 2017, nr 61(193).

Kopel David B., *The History of Firearms Magazines and of Magazine Prohibition*, *Albany Law Review* 2015, nr 78(849).

Kopel David B., *The First Amendment Guide to the Second Amendment*, *Tennessee Law Review* 2014, nr 81(419).

Kopel David B., *Does the Second Amendment Protect Firearms Commerce?*, *Harvard Law Review* 2014, nr 127(230).

Kopel David B., Clayton E. Cramer, Joseph E. Olson, *Knives and the Second Amendment*, *University of Michigan Journal of Law Reform* 2013, nr 47(175), 2013, s. 167-215.

Kopel David B., *The Samurai, the Mountie, and the Cowboy: Should America Adopt the Gun Controls of Other Democracies?*, Buffalo 1992.

Kopel David B., *The Right to Arms in Nineteenth Century Colorado*, Denver University Law Review 2018, nr. 95.

Kopel David B., *The Truth About Gun Control*, Encounter Books 2013.

Kopel David B., *Guns: Who Should Have Them?*, Buffalo 1995.

Kopel David B., *Gun Control in Great Britain: Saving Lives or Constricting Liberty?*, Chicago 1992.

Kopel David B., *Mexico's Gun Control Laws: A Model for the United States?*, Texas Review of Law & Politics 2013, nr 18 (27).

Kopel David B., *Mexico's Federal Law of Firearms and Explosives* 2012, Engage 13(43), Iss. 1.

Kopel David B. Paul Gallant, Joanne D. Eisen, *Justice for All: A Better Path to Global Firearms Control*, Jindal Global L. Rev. 2010, nr 2(198).

Kopel David B., *Evolving Christian Attitudes Towards Personal and National Self-defense*, Connecticut Law Review 2013, nr 45, Iss. 5.

Kopel David B., *The American Revolution against British Gun Control. Administrative and Regulatory Law News*, American Bar Association 2012, Vol. 37, Nr 4.

Kopel David B., *The natural right of self-defense: Heller's lesson for the world*, Syracuse Law Review 2008, Vol. 59.

Kopel David B., Paul Gallant, Joanne D. Eisen, *The Human Right of Self-Defense*, BYU Journal Of Public Law 2008, Vol. 22.

Kopel David B., Paul Gallant, Joanne D. Eisen, *Gun Ownership and Human Rights*, Dialogue 2003, Vol. IX.

Oniszczyk Jerzy, *Filozofia i teoria prawa*, Warszawa 2008.

Piechowiak Marek, *Aksjologiczne podstawy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej*, *Studia Prawnicze* 2003, vol. 1 (155).

Piechowiak Marek, *Godność w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej – destrukcja uniwersalnego paradygmatu ujęcia podstaw praw człowieka?*, *Themis Polska Nova* 2012, vol. 1 (2).

Piechowiak Marek, *Prawo naturalne a prawa człowieka*, [w:] *Substancja – Natura – Prawo naturalne*, red. A. Maryniarczyk, K. Stępień, P. Gondek, Lublin 2006.

Tokarczyk Roman, *Filozofia prawa*, Warszawa 2009.

Halbrook Stephen, *That every man be armed*, UNM Press 1984.

Malcolm Joyce Lee, *To keep and bear arms: the origins of an anglo-american right*, Cambridge 1994.

Barnett Randy E., Don B. Kates, *Under Fire: The New Consensus on the Second Amendment*, *Emory Law Journal* 1996, nr 45(1139).

Kates Don B., Jr., *Handgun Prohibition and the Original Meaning of the Second Amendment*, *Michigan Law Review* 1983, nr 82(204).

Lund Nelson, *The Second Amendment, Political Liberty, and the Right of Self-Preservation*, *Alabama Law Review* 1987, nr 39(103).

Pozostałe

Dave Kopel, [online] https://en.wikipedia.org/wiki/Dave_Kopel [dostęp: 20.01.2018].

Dave Kopel, [online] <https://www.cato.org/people/david-kopel> [dostęp: 20.01.2018].

Dave Kopel, University of Denver Sturm College of Law, [online] <https://www.law.du.edu/faculty-staff/david-kopel> [dostęp: 20.01.2018].

Dave Kopel, [online] <https://i2i.org/about/our-people/dave-kopel/> [dostęp: 20.01.2018].

[online] <http://www.davekopel.com/> [dostęp: 20.01.2018].

SUMMARY

THE RIGHT TO SELF-DEFENSE AS A NATURAL LAW JUSTIFICATION OF THE RIGHT TO OWN A FIREARMS. A STUDY OF THE WORK OF DAVID B. KOPEL

In discussions about the right to possess firearms (especially in the US, but not only), the dominant argument for the existence of this right is that it is codified in the Second Amendment to the Constitution of the United States of America. This argument is legal-positive. Searching for the sources of the right to possess weapons going beyond the normative sphere is an attempt to justify in favor of the existence of the right to possess firearms understood as a right arising from natural law.

The main aim of the study will be to present the concept of David B. Kopel to justify the legal nature of the right to possess firearms as a direct result of the right to self-defense.

The concept in question refers to the right to self-defense as the primary right of a natural law. In this scope, arguments will be discussed showing the historical sources of right to self-defense and the shaping of this power in the work of thinkers who lay the foundations for contemporary international law.

Keywords: Natural law, firearms.